

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/269874642>

Data on occurrence *Phytoecia* (*Helladia*) *humeralis* (Waltl, 1838) (Coleoptera: Cerambycidae) in Georgia

Article · December 2014

CITATIONS

0

READS

101

2 authors:

[Bury Jaroslaw](#)

Private Medical Practice, Poland

50 PUBLICATIONS 31 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

[Mazepa Jacek](#)

8 PUBLICATIONS 1 CITATION

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Lepidoptera of SE Poland [View project](#)

Hymenoptera of SE Poland [View project](#)

Dane o występowaniu *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) (Coleoptera: Cerambycidae) w Gruzji

JAROSŁAW BURY¹, JACEK MAZEPA²

¹Markowa 1498, 37-120 Markowa, e-mail: jarekbury2@wp.pl
²oś. Kombatantów 19/3, 37-500 Jarosław, e-mail: mazepus1@gmail.com

ABSTRACT. Data on occurrence *Phytoecia (Helladia) humeralis* (Waltl, 1838) (Coleoptera: Cerambycidae) in Georgia.

During the field research conducted in 2014 on the distribution of beetles from the family Cerambycidae in eastern Georgia, several localities of *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) in the region of Vashlovani National Park were found. In view of the fact that the lack of references in the literature on the presence of this species in Georgia, it should be noted as a new for the fauna of the country. *Silybum marianum* (L.) GAERTNER has also been established as a host plant for this species in Georgia.

KEY WORDS: *Phytoecia (Helladia) humeralis*, new locality, host plant, faunistic research, Georgia.

Phytoecia (Helladia) humeralis (WALTL, 1838) należy do podrodzaju *Helladia* FAIRMAIRE, 1864, cechującego się zachodnio - palearktycznym typem rozszedlenia i obejmującego oprócz niej 17 gatunków.

Spośród nich na Kaukazie stwierdzono dotychczas obecność jedynie 9 gatunków: *Phytoecia (Helladia) adelpha* GANGLBAUER, 1886, *Phytoecia (Helladia) armeniaca* FRIVALDSKY, 1878, *Phytoecia (Helladia) diademata* FALDERMANN, 1837, *Phytoecia (Helladia) fatima* GANGLBAUER, 1884, *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838), *Phytoecia (Helladia) millefolii* (ADAMS, 1817), *Phytoecia (Helladia) plasoni* GANGLBAUER, 1884, *Phytoecia (Helladia) praetextata* (STEVEN, 1817) i *Phytoecia (Helladia) pretiosa* FALDERMANN, 1837. Dla porównania w Europie stwierdzono obecność 5 gatunków tego podrodzaju, w Turcji 14, na Bliskim Wschodzie 10, w Iranie 8, a w Turkmenistanie 1 gatunku (ÖZDIKMEN & TURGUT 2010).

Phytoecia (Helladia) humeralis (WALTL, 1838) jest gatunkiem o wschodnio-śródziemnomorskim i południowo-zachodnioazjatyckim typie rozmieszczenia. Dotychczas opisano dwa podgatunki, z których ssp. *humeralis humeralis* (WALTL, 1838) znany jest z Iranu, Iraku, Syrii, Libanu, Izraela, większości terytorium Turcji, Cypru, Grecji (wyspa Rodos) oraz Azerbejdżanu (ÖZDIKMEN & TURGUT 2010, SAKENIN *et al.* 2011), a ostatnio opisany ssp. *humeralis caneri* ÖZDIKMEN & TURGUT, 2010 występuje jedynie na obszarze południowej Anatolii w Górach Amanos – prowincje Hatay, Osmaniye, zachodnia część Gaziantep, Kahramanmaraş i Adiyaman.

Biologia gatunku jest słabo poznana. Postaci dojrzałe pojawiają się wczesną wiosną od końca marca do początku maja, w zależności od lokalizacji i wysokości nad poziomem morza. Imagines są aktywne za dnia, zwłaszcza przy słonecznej pogodzie, opadając rośliny żywicielskie. Larwy są oligofagami, rozwijają się w roślinach zielnych z rodziny astrowatych - Asteraceae DUM. - głównie na *Centaurea (Calcitrapa) hyalolepis* BOISS.,

Centaurea (Calcitrapa) iberica TREVIR. & SPRENG., *Silybum marianum* (L.) GAERTNER oraz *Carduus* sp., zapewne także na innych pokrewnych gatunkach roślin (SAMA 2007, SAMA *et al.* 2010b, ÖZDIKMEN & TURGUT 2010, AMBRUS *et al.* 2014).

Gruzja – Kachetia - Park Narodowy Waszlowani, Vashlovani Nature Reserve, Waszlowanis Erownuli Parki [UTM: PL26] - 41°12'00"N, 46°23'00"E - 7 IV 2014, ok. 150 m n. p. m., 15 exx., leg. Cezary Nowak, det. et coll. Jacek Mazepa, verif. det. Michail Danilevsky, 8 exx., leg. et coll. Marcin Szewczyk. Obecność *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) stwierdzono głównie na ostropeście plamistym *Silybum marianum* (L.) GAERTNER pośród niskiej roślinności zielnej w siedlisku stepowym oraz płatach roślinności ruderalnej wokół siedlisk ludzkich oraz na przydrożach (Ryc. 1 & 2). Okazy odłowiono metodą na upatrzonego.

Gruzja – Kachetia - Dedoplis Tskaro - Park Narodowy Waszlowani, Vashlovani Nature Reserve, Waszlowanis Erownuli Parki [UTM: PL26] - 41°16'02"N, 46°26'15"E - 06 V 2014, ok. 500 m n. p. m., 3 ex., leg. et coll. Lech Kruszelnicki. Wszystkie okazy zostały odłowione czepakiem przy drodze dojazdowej z miejscowości do rezerwatu (kilka kilometrów przed ścisłym rezerwatem) na suchych murawach stepowych porośniętych wieloma gatunkami bylin i traw.

Z terenu Gruzji dotychczas znanych było 5 gatunków należących do podrodzaju *Helladia* FAIRMAIRE, 1864: *Phytoecia (Helladia) armeniaca* FRIVALDSKY, 1878, *Phytoecia (Helladia) diademata* FALDERMANN, 1837, *Phytoecia (Helladia) millefolii* (ADAMS, 1817),

Ryc. 1. Gruzja – Kachetia. Siedlisko *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) w rejonie Parku Narodowego Waszlowani (fot. L. Kruszelnicki).

Fig. 1. Gruzja – Kachetia. Habitat of *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) in the region of Vashlovani Nature Reserve (photo L. Kruszelnicki).

Ryc. 2. Gruzja – Kachetia. Siedlisko *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) w rejonie Parku Narodowego Waszlowani (fot. L. Kruszelnicki).

Fig. 2. Gruzja – Kachetia. Habitat of *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) in the region of Vashlovani Nature Reserve (photo L. Kruszelnicki).

Phytoecia (Helladia) praetextata (STEVEN, 1817) oraz *Phytoecia (Helladia) pretiosa* FALDERMANN, 1837 (DANILEVSKY & MIROSHNIKOV 1985, DANILEVSKY & SMETANA 2010, ÖZDIKMEN & TURGUT 2010, DANILEVSKY 2014a, b).

Phytoecia (Helladia) humeralis (WALTL, 1838) nie była wymieniana w żadnej z dotychczasowych prac dotyczących Cerambycidae Gruzji. Jeden niepublikowany rekord dotyczący tego gatunku jest wzmiankowany przez DANILEVSKY' ego (2014b) na stronie internetowej www.cerambycidae.net [According to M. Lazarev (personal message, 2011) a specimen of *Ph. humeralis* from Eldari (Georgia) is preserved in Zoological Institute (St.-Petersburg) without exact collecting data], bez dodatkowych szczegółów dotyczących tego znaleziska (Danilevsky – inf. ustna). Należy dodać, że *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) z regionu Kaukazu znana jest obecnie jeszcze tylko z terenu Azerbejdżanu (DANILEVSKY 2014a). Nowo odkryte stanowiska w Gruzji zlokalizowane są w rejonie Rezerwatu Przyrody oraz Parku Narodowego Waszlowani, których celem jest ochrona naturalnych siedlisk stepowych oraz unikalnych zbiorowisk roślinnych suchych lasów liściastych położonych we wschodniej części kraju.

Po raz pierwszy na obszarze Gruzji udało się też ustalić roślinę żywicielską dla larw *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838), którą jest ostropest plamisty *Silybum marianum* (L.) GAERTNER, znany już uprzednio z prac dotyczących biologii gatunku z obszaru wschodniej części Morza Śródziemnego, min. z Cypru (AMBRUS *et al.* 2014).

Na roślinie tej wraz z *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) jednocześnie obserwowano również pojedyncze osobniki *Phytoecia (Helladia) pretiosa* FALDERMANN, 1837, *Agapanthia (Agapanthia) persicola* REITTER, 1894 oraz *Agapanthia (Epoptes) nitidipennis* HOLZSCHUH, 1984.

Tak niewielka ilość danych dotyczących *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) nie pozwala na ocenę stanu populacji tego gatunku na obszarze Gruzji, wskazane jest podjęcie dalszych badań, celem uściślenia rozmieszczenia oraz ustalenia szczegółów jego biologii na tym terenie.

W związku z odkryciem stanowisk *Phytoecia (Helladia) humeralis* (WALTL, 1838) na terenie Gruzji oraz w kontekście braku wzmianki w dotychczasowych publikacjach o obecności tego gatunku na tym obszarze, należy odnotować go jako nowy dla fauny tego kraju.

Autorzy pragną wyrazić podziękowania Cezaremu Nowakowi, Marcinowi Szewczykowi i Lechowi Kruszelnickiemu za przekazanie informacji o obserwacji i dokumentacji fotograficznej dotyczącej tego znaleziska oraz prof. Michaiłowi Danilewskiemu (A. N. Severtsov Institute of Ecology and Evolution, Moscow, Russia) za potwierdzenie oznaczenia okazu dowodowego oraz pomoc w skompletowaniu niezbędnej literatury.

PIŚMIENNICTWO

- AMBRUS R., GROSSER W., HRBEK J. 2014. Contribution to the knowledge of longhorn beetles from Cyprus (Coleoptera: Cerambycidae). *International almanac* 3(2): 173–190.
- DANILEVSKY M. L., MIROSHNIKOV, A. I. 1985. Cerambycidae of Caucasus. An identification key. Krasnodar Station of Forest Protection, 428 pp.
- DANILEVSKY M. L., SMETANA A., 2010. [Cerambycidae taxa from Russia and countries of former Soviet Union and Mongolia]. In: LÖBL I., SMETANA A. (Eds.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*, Vol. 6. Stenstrup, Apollo Books, 924 pp.
- DANILEVSKY M. L. 2014a. Systematic list of longicorn beetles (Cerambycoidea) of the territory of the former USSR. Last updated 20 August 2014, accessed 26 October 2014. <http://www.cerambycidae.net/>.
- DANILEVSKY M. L. 2014b. *Catalogue of Palaearctic Cerambycoidea*. Last updated 7 September 2014, accessed 26 October 2014. <http://www.cerambycidae.net/>.
- HOSKOVEC M., REJZEK M. 2014. Longhorn beetles (Cerambycidae) of the West Palaearctic Region. Last updated 20 January 2014, accessed 26 October 2014. <http://www.cerambyx.uochb.cz/>.
- REJZEK M., SAMA G., ALZIAR G. 2001. Host plants of several herb-feeding Cerambycidae mainly from east Mediterranean region. *Biocosme Mésogéen* 17(4): 263–294.
- REJZEK M., SAMA G., ALZIAR G. 2003. Host plants of Longhorn beetles (Coleoptera - Cerambycidae) from the Balkan Peninsula, Asia Minor and Iran (Part. II). *Biocosme Mésogéen* 19(4): 161–189.
- SAKENIN H., SAMIN N., MOEMEN BEITOLLAHI S., EZZATPANAH S., HAVASKARY M., RASTEGAR J., VALIZADEH A., SHAKOURI M. J. 2011. A study on the longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) from north-western Iran. *Calodema* 143: 1–19.
- SAMA G. 1992. Descrizione di nuovi Cerambycidae dell'isola di Cipro. *Lambillionea* 92(4): 297–307.
- SAMA G. 2002. Atlas of the Cerambycidae of Europe and the Mediterranean Area. I: Northern, Western, Central and Eastern Europe. British Isles and Continental Europe from France (excl. Corsica) to Scandinavia and Urals. Kabourek, Zlin, 173 pp.
- SAMA G. 2003. Descrizione di due nuovi Cerambycidae di Turchia: *Solaia antonellae* n. gen., n. sp. e *Helladia demelti* n. sp. (Insecta: Coleoptera: Cerambycidae). *Quaderno di Studi e Notizie di Storia Naturale della Romagna* 17: 69–78.
- SAMA G., BUSE J., ORBACH E., FRIEDMAN A. L. L., RITTNER O., CHIKATUNOV V. 2010. A new catalogue of the Cerambycidae (Coleoptera) of Israel with notes on their distribution and host plants. *Munis Entomology & Zoology* 5(1): 1–51.

- SAMA G., RAPUZZI P. 1999. Cerambycidae nuovi o poco noti di Turchia e Medio Oriente. *Lambillionea* 99(3): 461–468.
- SAMA G., RAPUZZI P., KAIROUZ A. 2010. Catalogue commenté des Cerambycidae du Liban. An annotated catalogue of the Cerambycidae of Lebanon (Insecta Coleoptera Cerambycidae). *Quaderno di Studi e Notizie di Storia Naturale della Romagna* 30: 131–201.
- SAMA G., RAPUZZI P., REJZEK M. 2007. New or interesting Phytoeciini from the Middle East, especially from Iran (Coleoptera: Cerambycidae). *Folia Heyrovskyana* 14(4): 163–179.
- ÖZDIKMEN H., TURGUT S. 2010. An overview on the W-Palaeartic subgenus *Phytoecia* (*Helladia*) FAIRMAIRE, 1864 with a new subspecies *Phytoecia* (*Helladia*) *humeralis caneri* ssp. n. from Turkey (Coleoptera: Cerambycidae: Lamiinae). *Munis Entomology & Zoology* 5(2): 317–343.

Accepted: 10 December 2014; published: 19 December 2014

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>